

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 38Ps/6/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2119208804
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Linda Anovčinová
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2020:2119208804.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudkyňou Mgr. Lindou Anovčinovou v právnej veci obmedzenia spôsobilosti na právne úkony vyšetrovaného: S. H., J.. XX.XX.XXXX, trvale bytom N. XXXX/X, Y., t.č. K. J. K.. K. K., zastúpený procesným opatrovníkom: V. H., J.. XX.XX.XXXX, trvale bytom N. XXXX/X, Y., za účasti Okresnej prokuratúry Trnava, o návrhu navrhovateľa: S. H.M., J.. XX.XX.XXXX, trvale bytom N. XXXX/X, Y., o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, takto

rozhodol:

I. Súd o b m e d z u j e spôsobilosť S. H., narodeného dňa XX.XX.XXXX, na právne úkony v rozsahu
- disponovania s akoukoľvek finančnou čiastkou, bankovým účtom, dôchodkom,
- nakladania s vlastným majetkom,
- uzatvárania akýchkoľvek zmlúv majetkovo-právnej povahy, a to najmä zmlúv o prevode vlastníctva k hnutelným a nehnuteľným veciam, kúpnych zmlúv, darovacích zmlúv, zámenných zmlúv, záložných zmlúv, zmlúv o zriadení vecného bremena, zmlúv o pôžičke, zmlúv o úvere,
- rozhodovania o svojej liečbe a o poskytovaní zdravotnej starostlivosti svojej osobe a o umiestnení svojej osoby do zariadenia poskytujúceho zdravotnú starostlivosť.

II. Súd u s t a n o v u j e S. H., rodený H., narodený dňa XX.XX.XXXX, bytom N. XXXX/X, Y., z a o p a t r o v n í k a pre S. H., narodeného dňa XX.XX.XXXX, ktorý opatrovník je oprávnený a povinný zastupovať opatrovanca pri právnych úkonoch, v ktorých bola spôsobilosť opatrovanca obmedzená a je povinný predkladať súdu správy o výkone svojej opatrovníckej funkcie dvakrát ročne vždy k 30.06. a 31.12. kalendárneho roka za predchádzajúce polročné obdobie a po skončení funkcie je povinný predložiť súdu záverečný účet zo správy majetku opatrovanca.

III. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

IV. Štát n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľ sa návrhom doručeným Okresnému súdu Trnava dňa 16.10.2019, domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by súd obmedzil jeho syna v spôsobilosti na právne úkony. Návrh odôvodnil tým, že jeho syn trpí schizoafektívnou psychózou a zmiešanou závislosťou. Bol viackrát hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení P. nemocnice v Y., následne aj v K. nemocnici P. K. v K., I. L., v resocializačnom zariadení U. centrum G. G., Q. K. hora, S., J. - I.. Po návrate z hospitalizácií iba krátku dobu dodržiaval abstinenciu od psychoaktívnych látok, a preto bol znova viackrát hospitalizovaný aj za asistencie polície. Bolo mu uložené ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou, avšak aj tento spôsob liečby viackrát porušil a neužíval predpísané lieky. Nedokáže si udržať peniaze, ktoré si zarobil ako aj invalidný dôchodok. Osobné veci prenecháva v záložni a peniaze minie na drogy.

2. Osoba, o obmedzenie spôsobilosti ktorej sa koná (ďalej aj ako „vyšetrovaný“) vo vyjadrení k návrhu zo dňa 14.02.2020, zo dňa 10.03.2020 a zo dňa 08.07.2020 uviedol, že návrh je len účelový, nakoľko jeho rodina sa nestotožňuje s jeho životným štýlom. Chodí do práce, dokonca na smeny a všetky úvery riadne a včas spláca aj zo svojho dôchodku, ktorý poberá vo výške 320,- Eur mesačne. Jeho rodine len došla trepezlivosť s tým, že si nedokáže zo svojho príjmu ušetriť a že nevydrží na žiadnom protidrogovom liečení. Ale jeho aktuálny pobyt v ústave na výkon väzby je pre neho dostatočná facka, po ktorej sám nastúpi liečenie v trvaní minimálne dva roky. Poukázal na znalecký posudok S.. F. H. vyhotovený v trestnom konaní pod Č.: Q.-XXXX/X_VYS-Y.-XXXX. Uviedol, že mu bolo nariadené protitoxikomanické liečenie ústavnou formou, ktoré chce naplno využiť a vrátiť sa do normálneho života. Poukázal na znalecký posudok vypracovaný znaleckou organizáciou K. J. K. K. Č.. XX/XXXX zo dňa 05.03.2020, v ktorom sa konštatuje, že diagnóza schizofrénie bola automaticky prepisovaná a po prehodnotení sa s touto diagnózou kolektív znalcov nestotožňuje. Navrhol, aby súd návrh na obmedzenie jeho spôsobilosti zamietol.

3. Uznesením Okresného súdu Trnava č.k. 38Ps/6/2019-12 zo dňa 22.01.2020 bol vyšetrovanému ustanovený pre toto konanie procesný opatrovník v zmysle § 240 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

4. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov, znaleckým posudkom č. XX/XXXX, výsluchom znalca, oboznámením sa s listinnými dôkazmi, ako aj ostatným obsahom spisu a obsahom pripojeného spisu Okresného súdu Trnava sp.zn. 9T/25/2020; z neho so znaleckým posudkom č. X/XXX9 vypracovaným S.. F. H. a znaleckým posudkom č. XX/XXXX vypracovaným znaleckou organizáciou K. J. K. K. I. K. a zistil nasledovný skutkový stav:

5. Z uznesenia Okresného súdu Trnava sp.zn. 2Nt/62/2015 zo dňa 27.08.2015 vyplýva, že vyšetrovanému bolo uložené ochranné liečenie psychiatrické ambulantnou formou.

6. Z prepúšťacej správy z P. nemocnice Y., psychiatrické oddelenie zo dňa 24.10.2019 vyplýva, že vyšetrovaný bol hospitalizovaný od 20.10.2019 do 24.10.2019, ústavne bol opakovane liečený (I. L., K. hora, K., G. G.), u nich hospitalizovaný 24 krát s diagnózami polymorfná závislosť (THC, metanfetamíny) prvá hospitalizácia bola v novembri 2008 a schizofrénia paranoides. Opakovane bolo odporúčané zmeniť ambulantnú ochrannú liečbu na ústavnú, doteraz bez zmeny. Bol privezený otcom ako akúttny stav, otec sa ho bojí, že ich doma zabije, je sfetovaný, doma sa vyhrážal, že vyskočí z okna, obliekal si ženské pančuchy. Bol prijatý ako akúttny stav pre riziko z premeškania. Ďalej sa v správe uvádza, že na 5. deň hospitalizácie žiada okamžité prepustenie na reverz, od svojho rozhodnutia neodkloniteľný, boli mu vysvetlené zdravotné riziká. Zákonné dôvody pre jeho ďalšie držanie v zdravotníckom zariadení proti jeho vôli neboli, preto bol prepustený do domácej starostlivosti. Bol poučený o nutnosti trvalej abstinencie ako aj o vhodnosti doliečovania. Pri prepustení nepsychotický, nesuicidiálny. Prognóza k abstinencii v ambulantných podmienkach nepriaznivá.

7. Zo znaleckého posudku č. XX/XXXX vypracovaného znalkyňou S.. L. Q. vyplýva, že podľa zistenia znalkyne vyšetrovaný trpí nasledovnými duševnými poruchami: Porucha psychiky a správania zapríčinená užívaním viacerých psychoaktívnych látok (pervitín, marihuana, kokain, alkohol) - syndróm závislosti a Schizofrénia, paranoidná forma. Uvedenými poruchami trpí od r. 2008. Diagnóza schizofrénie bola ustálená až po určitom čase, ale aj predtým, od 1. hospitalizácie mal diagnózu psychotickej poruchy (Akútna polymorfná psychotická porucha, Schizoafektívna porucha). Diagnóza schizofrénie bola potvrdená opakovane v rozličných psychiatrických zariadeniach a aj podávaná liečba bola indikovaná práve na liečbu tohto procesuálneho ochorenia (psychofarmaká, elektrošoky, depotné a LAI injekcie). Obe duševné poruchy (schizofrénia, závislosť) majú trvalý charakter. V prípade priaznivého priebehu schizofrénia sa môže stabilizovať, alebo v prípade závislosti môže jedinec doživotne abstinovať. V prípade vyšetrovaného majú ochorenia nepriaznivý priebeh. Od r. 2008 až dodnes bol vyšetrovaný viac ako 30 krát hospitalizovaný a nikdy sa nepodarilo jeho zdravotný stav na dlhšie obdobie stabilizovať. Nie je schopný abstinovať mimo chránených podmienok. Opakovane sa uňho vyskytli ťažké psychotické ataky s poruchami správania a agresivitou. Navyše, v dôsledku opakovaných psychotických atakov a v dôsledku mnohoročného užívania drog je u vyšetrovaného prítomná zmena osobnosti, ktorá je nepriaznivým prognostickým faktorom. Napriek tomu, že ochorenia- paranoidná schizofrénia a polymorfná závislosť - sú v súčasnosti u vyšetrovaného v stabilizovanom stave (bol vyšetrený v ÚVTOS, kde vynútené abstínuje a pravidelne je medikovaný liekmi), neznamená to, že vyšetrovaný je úplne

bez chorobných prejavov. Dlhoročné ochorenie, opakované akútne ataky s následnými opakovanými hospitalizáciami a chronické užívanie drog vyvolali vznik tzv. zmenenej, alterovanej osobnosti v zmysle postpsychotickej alterácie a v zmysle toxikomanickej depravácie. Znamená to, že u vyšetrovaného sú prítomné určité trvalé zmeny psychických funkcií, ktoré sú spôsobené opakovanými atakami choroby a užívaním drog, pričom tieto zmeny sú nezvratné, trvalé. Ochorenia posudzovaného s následným narušením osobnosti majú zásadný vplyv na konanie posudzovaného v rodine, v spoločnosti v každodennom živote. Vyšetrovaný dokáže fungovať, čiastočne samostatne, čo sa týka bežných denných úkonov- dokáže vykonávať stereotypné činnosti, na ktoré je navyknutý, vo svojom známom prostredí (napr. pohybovať sa v mieste trvalého bydliska, vykonávať cestu do práce a späť, navštíviť lekára, ísť si nakúpiť, obriaďiť domácnosť a podobne). Má už problém zorientovať sa v zložitejších situáciách- finančných, hospodárskych, právnych. V takýchto zložitejších situáciách posudzovaný nedokáže posúdiť zmysel svojho konania a rozhodovania, má narušenú súdnosť, a kritickosť, nevie domyslieť, následky svojho správania. Takisto nie je schopný adekvátne sa rozhodovať o svojej liečbe, o nástupe na liečenie, o dĺžke liečby. Je odkázaný na usmerňovanie druhou osobou, najmä čo sa týka zložitejších činností. Úplné zlepšenie zdravotného stavu nemožno predpokladať. Paranoidná schizofrénia je ochorenie trvalého, celoživotného charakteru a u posudzovaného sú už prítomné trvalé príznaky narušujúce psychické funkcie (defekt/alterácia/narušenie osobnosti). V dôsledku dlhodobého užívania drog je prítomná alterácia osobnosti, tzv. depravácia (t.j. narušenie osobnosti najmä v oblasti sociálnych vzťahov, záujmov, aktivít). Paranoidná schizofrénia a závislosť, sa síce dajú liečbou stabilizovať (ak pacient spolupracuje), ale narušenie, alterácia osobnosti a jej prejavy sú už liečbou nezvratné. Vyšetrovaný je schopný si bežné, jednoduché životné záležitosti zaobstaráť aj sám, nakúpi si, navštívi lekára, vyberie lieky a podobne. Nie je dôvod, aby nemohol napríklad voliť alebo aby neuzavrel manželský vzťah, pokiaľ by mal záujem. Nemal by vykonávať zložitejšie právne úkony a v tomto zmysle treba posudzovaného chrániť, samého pred sebou, pred nezodpovedným impulzívnym mýňaním peňazí, pred braním si úverov a taktiež aby nebol zneužitý inými osobami. Rizikom okrem neuvážaných nákupov je mýňanie finančných prostriedkov na drogy a alkohol. Nemal by narábať s väčšími sumami peňazí ako je 100,- Eur mesačne a 25,- Eur jednorazovo. Zistená duševná porucha odôvodňuje obmedzenie spôsobilosti vyšetrovaného na právne úkony, ako nakladanie s finančnými prostriedkami vyššími ako je 100,- Eur mesačne, jednorazovo vyššími ako 25,- Eur, právne úkony majetkovoprávnej povahy, uzatváranie kúpnych zmlúv, spotrebiteľských zmlúv, zmlúv o pôžičke, darovacích zmlúv alebo akýchkoľvek iných zmlúv majetkovoprávnej povahy, nakladanie s vlastným majetkom, rozhodovanie o liečbe (nástup na liečbu, jej trvanie, terapeutické postupy).

8. Zo záverov znaleckého posudku č. X/XXXX vypracovaného S.. F. H. v rámci trestného konania vyplýva, že vyšetrovaný trpí polymorfnou závislosťou (kanabinoidy, amfetamíny, metanfetamíny, kokaín), netrpí psychiatrickou poruchou v zmysle Schizofrénia paranoides. Vyšetrovaný je od 14 rokov závislý na viacerých omamných a psychotropných látkach, trpí polymorfnou závislosťou. Je neschopný abstinovať mimo chránené prostredie, ihneď po prepustení zo zdravotníckeho zariadenia recidivuje, čo dokazujú mnohopočetné hospitalizácie. Odporučil vyšetrovanému uložiť ochranné protitoxikomanické liečenie ústavnou formou a následný pobyt v resocializačnom zariadení.

9. Zo záverov znaleckého posudku č. X/XXXX vypracovaného znaleckou organizáciou K. J. K. K. I. K. vyplýva, že vyšetrovaný trpel a v súčasnosti trpí závislosťou od kanabinoidov a amfetemínov. V súvislosti s požívaním drog sa uňho opakovane vyskytli poruchy správania, ktoré viedli k psychiatrickým hospitalizáciám, i psychotické stavy. Ich existencia negatívne ovplyvnila v rôznej miere jeho konanie. Symptómy psychických porúch boli menlivé, časom bola diagnóza menená a neskôr automaticky prepisovaná diagnóza schizofrénie, s ktorou sa po katamnestickej prehodení kolektív znalcov a špecialistov nestotožňuje. V priebehu rokov aktívneho užívania psychoaktívnych látok detailne spoznal ich negatívne účinky na svoje konanie a životný štýl, bol počas liečenia náležite poučený a mal sa ich požívanie vyvarovať. U vyšetrovaného sa jedná o drogovú závislosť ťažkú, plne rozvinutú, s drogocentrickým spôsobom existencie i s toxikomanickými zmenami jeho osobnosti. Vzhľadom na závažné poruchy správania v intoxikačných či abstinenčných stavoch a nekritickosť k vlastnej závislosti a svojmu konaniu je na mieste konať vo veci obmedzenia spôsobilosti na právne úkony, aby vyšetrovaný nedisponoval žiadnymi finančnými prostriedkami na nákup drog a aby nemohol sám rozhodovať o svojej liečbe a pobyte.

10. Navrhovateľ na pojednávaní počas výsluchu uviedol, že vyšetrovaný nie je schopný hospodáriť s peniazmi, nevie si ich udržať. Diagnóza paranoides schizofrénia mu bola stanovená sociálnou

poistovňou, nakoľko viackrát bol práceneschopný. Pripustil, že vyšetovaný pracoval, chodil do práce, avšak všetky peniaze vždy minul, nič neudržal. Poprel tú skutočnosť, že by ho chceli obrať o dedičstvo, nakoľko žiadne dedičské konanie sa nevedie. Z domu peniaze nekradol ani iné cennosti, ale viackrát si požičal, avšak peniaze vrátil. Niekedy peniaze ale nevrátil a dlh mu odpustili. Vyjadril súhlas s ustanovením za opatrovníka po prípadnom obmedzení vyšetovaného. Nie je voči nemu vedené žiadne trestné stíhanie, nebol odsúdený za trestný čin.

11. Vyšetovaný na pojednávaní počas výsluchu uviedol, že do roku 2008 žil normálny život v rodine. Zlom nastal, keď bol ručiteľom na dom bratovi V.. Aktuálne je vo väzbe pre trestný čin nebezpečného vyhrážania bratovi V.. Pracoval ako kuchár v Z. G., zarábala som okolo 700,- až 900,- Eur. Poberá aj invalidný dôchodok vo výške 320,- Eur. O zamestnanie prišiel z toho dôvodu, že navrhovateľ zavolať RZP aj spolu s políciou a bol prevezený na psychiatriu. Stalo sa to viackrát, preto má problémy s prácou. Na psychiatriu dobrovoľne nešiel. Nie je užívateľom tvrdých drog, užíva len marihuanu, pravidelne raz denne. Užívateľ marihuany nie je agresívny. Občas, keď som mal príležitosť dal si pervitín alebo kokaín. Aktuálne nič neužíva, nakoľko je už 5 mesiacov vo väzbe. Uviedol, že rodičom je už teraz len na príťaž, a preto chcú, aby bol obmedzený spôsobilosti na právne úkony. U rodičov mu je pohodlné bývať, ale od 18 rokov je sebestačný, platí si všetky veci sám. Užíva si život, kúpi si drahšie oblečenie, ale nemá žiadnu exekúciu. Keď bude prepustený, nájde si vlastné bývanie. Chce sa osamostatniť, založiť si rodinu, oženiť sa a nie žiť stále s rodičmi a so 100,- Eur mesačne.

12. Procesný opatrovník vyšetovaného počas výsluchu na pojednávaní uviedol, vyšetovaný si neuvedomuje hodnotu peňazí, míňa ich bez rozmyslu, je to opakovane, nevie s peniazmi hospodáriť.

13. Znalčka na pojednávaní pri výsluchu uviedla, že sa v plnom rozsahu pridrižava znaleckého posudku č. XX/XXXX a záverov v ňom uvedených. Psychologické vyšetrenie vykonávala dňa 21.07.2020 v Ústave na výkon trestu odňatia slobody E. J. K., pričom po oboznámení sa s lekáskymi správami a obsahom spisu dospela k záveru, že vyšetovaný trpí duševnou poruchou, a to schizofrénia paranoidného typu a syndrómom závislosti. Obe poruchy majú trvalý charakter, je možné zmierniť ich príznaky a stabilizovať stav vhodnou liečbou, ktorá zahŕňa najmä spoluprácu v abstinovaní. U vyšetovaného toto nie je možné a počas obdobia od roku 2008 má jeho ochorenie nepriaznivý priebeh. O tom svedčí aj skutočnosť, že bol viac ako 30 krát hospitalizovaný. Navrhla ho obmedziť v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu nakladania s finančnými prostriedkami nad rozsah 100,- Eur mesačne, 25,- Eur denne ako aj v zložitejších právnych úkonoch týkajúcich sa uzatvárania zmlúv, a to kúpnych, spotrebiteľských, o pôžičke alebo akýchkoľvek iných zmlúv majetkoprávnej povahy. U vyšetovaného došlo nadmerným užívaním omamných látok a nedodržiavaním liečby vzhľadom na jeho psychiatrické ochorenie (schizofrénia) k trvalej zmene jeho osobnosti. Tieto zmeny sú už nezvratné. Ani prognóza do budúcnosti nie je priaznivá. Doposiaľ vyšetovaný vždy ak nebol v chránenom prostredí, nedodržiaval liečbu a užíval omamné látky, čo zhoršovalo jeho stav. Vždy mimo chráneného prostredia prestal s abstinenciou. Obmedzenie spôsobilosti je na prospech vyšetovaného, nakoľko by mohlo dôjsť aj k jeho zneužitiu v prípade, ak by ho niekto využil na uzatvorenie zmluvy, čím by sa mohol dostať do finančných ťažností, prísť o celý svoj príjem alebo majetok. K znaleckému posudku č. X/XXXX vypracovanom znalcom S.. H. v rámci trestného konania na vyšetovaného, tak rozchádzajú v závere, že vyšetovaný netrpel duševnou poruchou - schizofréniou, avšak vzhľadom na preštudovanú dokumentáciu a prepúšťacie správy zo zariadení, zastáva ten názor, že vyšetovaný trpí touto duševnou poruchou, nakoľko aj v čase prepustenia sa v záveroch niektorých správ uvádza, že mal bludy a halucinácie, pričom nešlo o stav, ktorý by bol ovplyvnený priamo intoxikáciou.

14. Vyšetovaný sa v konaní vyjadril, že nakoľko podľa záverov posudkov netrpí paranoidnou schizofréniou, žiada aby mu bola ponechaná spôsobilosť v časti rozhodovania o jeho liečbe ako aj v časti disponovania s finančnou hotovosťou vo výške sumy životného minima. O jeho liečbe by rozhodoval lekár a po ukončení liečenia ústavnou formou by sa ďalej liečil ambulantnou formou. Abstinuje už viac ako rok a tri mesiace. V záverečnej reči zopakoval, že s obmedzením spôsobilosti v časti rozhodovania o jeho liečbe nesúhlasí, nakoľko netrpí duševnou poruchou, žije v slobodnej krajine a chce o svojej liečbe rozhodovať sám. Uviedol, že súhlasí s obmedzením v časti nakladania s finančnými prostriedkami, aby som za tieto financie nemohol zakúpiť drogy.

15. Zástupca okresnej prokuratúry v rámci záverečnej reči uviedol, že napriek pochybnostiam o existencii duševnej poruchy u vyšetovaného, vzhľadom na spoľahlivo preukázanú toxikomaničnú závislosť,

opakované nepodrobovanie sa odporúčanej liečbe a využívanie finančných prostriedkov na nákup drog, sú splnené podmienky na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Navrhol, aby súd zhodne so závermi znaleckého posudku vypracovaného S.. Q., vyšetrovaného obmedzil v oblasti nakladania s finančnými prostriedkami, v oblasti právnych úkonov týkajúcich sa disponovania s majetkom ako aj v rozhodovaní o jeho liečbe.

16. Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (spôsobilosť na právne úkony) vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou.

17. Podľa § 10 ods. 1 a 2 OZ, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopný robiť právne úkony, súd ho pozbaví spôsobilosti na právne úkony. Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopný robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jeho spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

18. Podľa § 231 písm. a) CMP, v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

19. Podľa § 239 CMP, ten, o koho spôsobilosti sa koná, má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu.

20. Podľa § 248 ods. 1 a 2 CMP, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277. Ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

21. Podľa § 272 CMP, súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

22. Podľa § 274 ods. 2 CMP, v uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

23. Podľa § 275 CMP, súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

24. Spôsobilosť na právne úkony fyzických osôb vyjadruje oprávnenie nositeľa vlastným konaním robiť právne úkony. Dôvodmi pre zásah do rozsahu spôsobilosti na právne úkony sú v zmysle hmotnoprávnej úpravy obsiahnutej v ust. § 10 ods. 1 a 2 OZ duševná porucha, ktorá nie je len prechodná, alebo nadmerné užívanie alkoholických nápojov, omamných prostriedkov či jedov, pre ktoré nie je osoba schopná robiť právne úkony. Pri tvorbe podkladu rozhodnutia súdu o obmedzení spôsobilosti na právne úkony má zásadný význam znalecké dokazovanie, nakoľko vyhodnotenie hmotnoprávnych predpokladov pre zásah do spôsobilosti na právne úkony si vyžaduje odborné posúdenie. I napriek tomu, že sudca nemá potrebné odborné znalosti, pre ktoré ustanovil znalca v konaní, nemá preberať závery znalca nekriticky a bez vyhodnotenia záverov v komplexnosti vo vzťahu k záverom z vykonaného dokazovania.

25. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že návrh bol podaný dôvodne, pričom vyšetrovaného je nutné obmedziť v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu disponovania s akoukoľvek finančnou čiastkou, bankovým účtom, dôchodkom, nakladania s vlastným majetkom, uzatváranie akýchkoľvek zmlúv majetkovo-právnej povahy, a to najmä zmlúv o prevode vlastníctva k hnuiteľným a nehnuteľným veciam, kúpnych zmlúv, darovacích zmlúv, zámenných zmlúv, záložných zmlúv, zmlúv o zriadení vecného bremena, zmlúv o pôžičke, zmlúv o úvere, rozhodovania o svojej liečbe a o poskytovaní zdravotnej starostlivosti svojej osobe a o umiestnení svojej osoby do zariadenia poskytujúceho zdravotnú starostlivosť.

26. V danej veci bolo nariadené znalecké dokazovanie, nakoľko posúdenie otázky, či fyzická osoba trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná, alebo či pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov, či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, je otázkou

čisto odbornou. Súd preto pri vymedzení rozsahu, v ktorom obmedzil spôsobilosť vyšetovaného na právne úkony vychádzal jednak zo záverov znaleckého posudku č. XX/XXXX vypracovaného znalkyňou S.. L. Q., ako aj zo záverov znaleckých posudkov vyhotovených v trestnom konaní, a to č. X/XXXX vypracovaného znalcom F. H. a č. X/XXXX vypracovaného znaleckou organizáciou K. J. K. K. I. K.. Prihliadal aj na ostatné vykonané dôkazy (výsluchy a listinné dôkazy), ktoré dôkazy následne hodnotil jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti, prihliadajúc na všetko čo počas konania vyšlo najavo (§ 191 CSP).

27. V prvom rade súd konštatuje, že dôvodnosť obmedzenia vyšetovaného v spôsobilosti na právne úkony bola v konaní preukázaná znaleckým dokazovaním, kde bolo konštatované, že vyšetovaný trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná, a to poruchou správania a psychiky, ktorá je zapríčinená užívaním viacerých psychoaktívnych látok - syndróm závislosti. Za posledných 12 rokov (od roku 2008) bol vyšetovaný viac ako 30 krát hospitalizovaný a nikdy sa nepodarilo jeho zdravotný stav na dlhšie obdobie stabilizovať. Nie je schopný abstinovať mimo chránených podmienok. V dôsledku mnohoročného užívania drog je u neho prítomná zmena osobnosti, ktorá je nepriaznivým prognostickým faktorom. Sú u neho trvalé zmeny psychických funkcií, ktoré sú spôsobené opakovanými atakmi choroby a užívaním drog, pričom tieto zmeny sú nezvratné, trvalé. Vychádzajúc aj z výsluchu vyšetovaného na pojednávaní, súd konštatuje, že je nekritický k svojmu ochoreniu, neuvedomuje si následky svojho správania, len deklaruje, že už bude abstinovať a zmení svoj život. Odmieta realitu a dlhodobo nie je samostatný, stále býva u rodičov. Reálne sa ani nesnaží osamostatniť, takto mu to vyhovuje, čo napokon sám uviedol na pojednávaní. Len prezentuje svoje predstavy o osamostatnení sa a založení si rodiny. Má pocit, že vie narábať s peniazmi, pritom ich utráca, neprispieva na domácnosť, nemá našporené na budúcnosť. Vyšetovaný taktiež zľahčuje užívanie drog aj napriek tomu, že bolo v konaní preukázané, že je závislou osobou a boli to i drogy, ktoré viedli k nenávratnému poškodeniu jeho psychiky. Súd tiež poukazuje na nekonzistentné vyjadrenia vyšetovaného počas konania, keď najskôr striktno nesúhlasil s obmedzením spôsobilosti na právne úkony, následne žiadal súd, aby ho obmedzil, neskôr sa vyjadril, že súhlasí s obmedzením a žiada zachovať právo disponovať s finančnou čiastkou vo výške životného minima a rozhodovania o svojej liečbe a v záverečnej reči súhlasil s obmedzením v rozsahu disponovania s finančnou čiastkou, aby si nemohol zakúpiť drogy, ale nesúhlasil s obmedzením v rozhodovaní o svojej liečbe. Aktuálne je jeho stav stabilizovaný, nakoľko po výkone trestu odňatia slobody nastúpil na výkon ústavného protitoxikomačného liečenia a abstinuje už viac ako jeden rok. Skutočnosť, že stav vyšetovaného je aktuálne stabilizovaný ale nie je dôvodom, aby súd vyšetovaného neobmedzil v spôsobilosti na právne úkony. Tu súd poukazuje na závery znaleckého posudku č. X/XXXX vypracovaného znaleckou organizáciou K. J. K. K. I. K., v ktorom sa uvádza, že vzhľadom na závažné poruchy správania v intoxikačných či abstinenčných stavoch a nekritickosť k vlastnej závislosti a svojmu konaniu je na mieste konať vo veci obmedzenia spôsobilosti na právne úkony.

28. Súd dospel k záveru, že je v záujme vyšetovaného, aby ho súd obmedzil v spôsobilosti na právne úkony majetkovo-právnej povahy, pretože práve v tejto sfére je vyšetovaný najviac ohrozený. Súd má za preukázané, že vyšetovaný si neuvedomuje závažnosť situácie v akej sa ocitol. Vyšetovaného je nutné usmerňovať i v nakladaní s jeho vlastným majetkom a hotovosťou, keď ho obmedzil v disponovaní s akoukoľvek finančnou čiastkou, bankovým účtom, dôchodkom. Tu sa súd priklonil k záverom uvedeným v znaleckom posudku č. X/XXXX vypracovaného znaleckou organizáciou K. J. K. K. I. K., keďže je zhodne toho názoru, že už aj v prípade disponovania so sumou 25,- Eur jednorazovo, ale aj 100,- Eur mesačne, by si mohol za túto sumu zakúpiť drogy. Je pravdou, že aktuálne je toto riziko minimálne, nakoľko sa vyšetovaný nachádza v chránenom prostredí (súdom nariadený výkon ochranného psychiatrického liečenia), avšak po ukončení protitoxikomanickej liečby a pobyť vyšetovaného mimo chránené prostredie, by mohol predstavovať vysoké riziko v nakladaní a disponovaní s uvedenými finančnými čiastkami. Takéto obmedzenie je tiež v záujme vyšetovaného a slúži na jeho ochranu. Taktiež súd obmedzil vyšetovaného v rozhodovaní o zdravotnom stave a liečbe, pretože ako vyplynulo z dokazovania, vyšetovaný je voči svojmu zdravotnému stavu nekritický a neuvedomuje si, že zanedbávanie liečby môže mať pre jeho ochorenie veľmi nepriaznivé trvalé následky. Naopak, pravidelná liečba môže zdravotný stav vyšetovaného stabilizovať a prípadne aj zlepšiť. Vyšetovaný bol počas obdobia 12 rokov (z toho posledný rok je vo výkone trestu a následne ochranného liečenia) hospitalizovaný viac ako 30 krát, v niektorých prípadoch 2-3 dni po prepustení. Liečbu v zariadení (I. L., K., K. E., G. G., I.) viackrát ukončil predčasne, na vlastnú žiadosť. Motivácia k zmene životného štýlu u vyšetovaného absentuje, resp. je len vo formálnej, povrchovej a slovnej rovine.

29. Vzhľadom na vykonané dokazovanie má súd za to, že sú splnené podmienky k obmedzeniu vyšetrovaného v spôsobilosti na právne úkony, nakoľko bolo preukázané, že vyšetrovaný trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná a pre nadmerné užívanie omamných a psychotropných látok ho robí neschopným vykonávať právne úkony určené vo výroku rozhodnutia. Rozhodnutie o obmedzení vyšetrovaného je v záujme vyšetrovaného a je spôsobilé chrániť ho pred stratou majetku. Taktiež je dôvodné obmedzenie v právnych úkonoch týkajúcich sa zdravotného stavu vyšetrovaného a jeho liečby, nakoľko vyplynulo z dokazovania, že vyšetrovaný je ku svojmu zdravotnému stavu nekritický. Súd dodáva, že vyšetrovaného obmedzil v rozsahu, ktorý je potrebný pre jeho ochranu, pričom napr. právo uzavrieť manželstvo, príp. volebné právo mu zostali zachované. Zároveň súd považoval za potrebné uviesť, že pri správnej liečbe, zlepšení a zastabilizovaní stavu vyšetrovaného prichádza do úvahy čiastočne prinavrátanie spôsobilosti na právne úkony v rozsahu hospodárenia s finančnými prostriedkami, prípadne aj neskoršie zrušenie obmedzenia spôsobilosti na právne úkony.

30. Nakoľko súd mal za preukázané splnenie podmienok na obmedzenie spôsobilosti vyšetrovaného na právne úkony, obmedzil jeho spôsobilosť na právne úkony s poukazom na § 248 ods. 2 CMP v rozsahu uvedenom vo výroku rozhodnutia.

31. Konanie o obmedzení spôsobilosti je zo zákona spojené s konaním o ustanovení opatrovníka, preto súd rozhodol aj o ustanovení otca vyšetrovaného (navrhovateľa) za jeho opatrovníka z dôvodu, že tento je podľa názoru súdu najvhodnejšou osobou na výkon tejto funkcie, a to najmä vzhľadom na ich blízky rodinný vzťah a znalosť okolností prípadu. Navrhovateľ vyslovil súhlas so svojím ustanovením do funkcie opatrovníka. Kvalifikovaná ochrana práv a právom chránených záujmov opatrovanca (t.j. vyšetrovaného) prezumuje riadny výkon práv a povinností opatrovníka v rozsahu, v akom mu boli vymedzené vo výroku uznesenia o jeho ustanovení, a preto mu súd v zmysle § 274 ods. 4 CSP vymedzil rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol ustanovený. Súd dospel k záveru, že v prípade vyšetrovaného bude postačujúce opatrovníka zaviazat' povinnosťou polročne predložiť súdu vždy k 30.06. a k 31.12. príslušného kalendárneho roka vyúčtovanie o správe majetku opatrovanca, t.j. akým spôsobom ustanovený opatrovník nakladá s majetkom vyšetrovaného (napr. správa bankových účtov, priebeh splácania prípadných pôžičiek) a s jeho príjmami (napr. s invalidným dôchodkom) s tým, že po prípadnom skončení funkcie opatrovníka je do 30 dní od skončenia tejto funkcie povinný predložiť záverečný účet zo správy majetku opatrovanca.

32. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

33. Podľa § 251 ods. 1 CMP, trovy dôkazov platí štát.

34. Podľa § 58 CMP, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

35. O náhrade trov konania účastníkov rozhodol súd potom podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, pretože v mimosporových konaniach je v zásade vylúčený nárok na náhradu trov konania, pričom súd nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek upravených v ustanovení § 53 a nasl. CMP. Náhradu trov súd nepriznal ani štátu, ktorému vznikli trov výplatou znalečného za znalecký posudok a účasť znalkyne na pojednávaní. Takúto náhradu v tomto konaní nemožno spravodlivo požadovať, keďže návrh bol podaný dôvodne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Trnava (§ 355 ods. 1 CSP, § 357 písm. m) CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania, a síce ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, spisová značka konania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolaie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolaie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolaie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolaie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy. Zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná.